

Ústavní soud
Joštova 8
660 83 Brno 2

datovou schránkou

Brno 12. 1. 2026

Navrhovatel: **Krajský soud v Brně**
pracoviště Husova 15
Rooseveltova 16, 601 95 Brno

Účastníci řízení: 1) **Poslanecká sněmovna**
Parlament České republiky
Sněmovní 176/4, Malá Strana, 118 26 Praha 1

2) **Senát**
Parlamentu České republiky
Valdštejnské náměstí 17/4, Malá Strana, 118 01 Praha 1

Případní vedlejší účastníci řízení: 1) **Vláda**
nábřeží Edvarda Beneše 128/4, Malá Strana, 118 00 Praha 1

2) **Veřejný ochránce práv**
Údolní 39, 602 00 Brno

ÚSTAVNÍ SOUD	
Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne:	14 -01- 2026 2
krát Přílohy: _____	
Vyřizuje: _____	

Nepředchází

Účastníci řízení, které je u Krajského soudu v Brně projednáváno pod sp. zn. 62 Nc 6003/2025:

Navrhovatelka: **PharmDr. Alena Černochová,**

zastoupena: *mag.* Tereza Černochová, advokátka
sídlem: V Parku 2308/8, 148 00 Praha

za účasti:

1. **FARMAKO spol. s r.o.**, IČO 46982833

sídlem: Masarykovo náměstí 1097/33, 586 01 Jihlava

2. **Ing. Jan Zdražil, MBA, LL.M., MSc., Ph.D.**, IČO 74899074

sídlem: K Ohradě 693/6, Stodůlky, 155 00 Praha

Návrh na zrušení § 86 odst. 1 věty třetí zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 33/2020 Sb.

Procesní spis bude Ústavnímu soudu zaslán prostřednictvím provozovatele poštovních služeb po právní moci usnesení, kterým bylo podle § 109 odst. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, přerušeno řízení projednáváno u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 62 Nc 6003/2025.

I. Dosavadní průběh řízení před Krajským soudem v Brně

1. Paní PharmDr. Alena Černochová (dále jen „navrhovatelka“) se svým návrhem na zahájení řízení (dále též jen „návrh“ nebo „návrh na zahájení řízení“), který byl Krajskému soudu v Brně doručen 19. 12. 2025, domáhá – jako kvalifikovaná společnice společnosti FARMAKO spol. s r.o., IČO 46982833, sídlem: Masarykovo náměstí 1097/33, 586 01 Jihlava (dále jen „společnost“) – toho, aby soud společností jmenoval znalce pro přezkum zprávy o vztazích, kterou společnost vypracovala za účetní období od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2024 (dále jen „zpráva o vztazích“). Jako znalece, který má být k přezkumu zprávy o vztazích jmenován, navrhovatelka navrhuje Ing. Jana Zdražila, MBA, LL.M., MSc., Ph.D., IČO 74899074, sídlem: K Ohradě 693/6, Stodůlky, 155 00 Praha (dále jen „znalec“).
2. Toto soudní řízení je u Krajského soudu v Brně projednáváno pod sp. zn. 62 Nc 6003/2025 (dále jen „řízení vedené u Krajského soudu v Brně“).
3. Krajský soud v Brně řízení, které je u něj vedeno, usnesením ze dne 2. 1. 2026, č. j. 62 Nc 6003/2025-40, přerušil podle § 109 odst. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), aby věc mohl předložit Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení § 86 odst. 1 věty třetí zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 33/2020 Sb. (dále jen „z. o. k.“), která zní: „O návrhu na jmenování znalce rozhodne soud do 15 dnů ode dne doručení návrhu.“ Krajský soud v Brně tak učinil, aniž by předjímal výsledek řízení, které je u něj vedeno, tedy aniž by se zabýval tím, zda je návrh navrhovatelky na zahájení řízení důvodný, či nikoli.

II. Napadená právní úprava

4. Podle § 86 odst. 1 věty třetí z. o. k. o návrhu na jmenování znalce rozhodne soud do 15 dnů ode dne doručení návrhu.

III. Použité právní předpisy

5. Podle článku 36 odst. 1 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Listina“), se každý může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.
6. Podle článku 37 odst. 3 Listiny jsou si všichni účastníci řízení rovni.
7. Podle článku 38 odst. 2 Listiny má každý právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům. Veřejnost může být vyloučena jen v případech stanovených zákonem.
8. Podle článku 95 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava České republiky“):
 - (1) Soudce je při rozhodování vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu; je oprávněn posoudit soulad jiného právního předpisu se zákonem nebo s takovou mezinárodní smlouvou.
 - (2) Dojde-li soud k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem, předloží věc Ústavnímu soudu.
9. Podle článku 96 Ústavy České republiky mají všichni účastníci řízení před soudem rovná práva.
10. Podle článku 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) má každý právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech. Shodu s prvopisem potvrzuje Michaela Tahalová.

nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu. Rozsudek musí být vyhlášen veřejně, avšak tisk a veřejnost mohou být vyloučeny buď po dobu celého nebo části procesu v zájmu mravnosti, veřejného pořádku nebo národní bezpečnosti v demokratické společnosti, nebo když to vyžadují zájmy nezletilých nebo ochrana soukromého života účastníků anebo, v rozsahu považovaném soudem za zcela nezbytný, pokud by, vzhledem ke zvláštním okolnostem, veřejnost řízení mohla být na újmu zájmům spravedlnosti.

11. Podle § 85 z. o. k.:

- (1) Každý společník osobní společnosti, která je ovládanou osobou, nebo společník nebo společníci podle § 187, 365 nebo § 639 odst. 3 ovládané osoby mohou z vážných důvodů navrhnout soudu, aby pro účely přezkumu zprávy o vztazích jmenoval znalce.
- (2) Návrh každého dalšího společníka na jmenování znalce podle odstavce 1 podaný dříve, než je znalec jmenován, se považuje za přistoupení k řízení, a to ode dne podání návrhu.
- (3) Od okamžiku jmenování znalce nejsou další návrhy oprávněných osob na jmenování znalce přípustné.
- (4) Právo podle odstavce 1 lze uplatnit do 1 roku ode dne, kdy se společník o obsahu zprávy o vztazích dozvěděl nebo mohl dozvědět způsobem podle § 84 odst. 1; k později uplatněnému právu se nepřihlíží.

12. Podle § 86 z. o. k.:

- (1) Soud není vázán návrhem osoby znalce. Účastníky řízení jsou ovládaná osoba, navrhovatel a znalec. O návrhu na jmenování znalce rozhodne soud do 15 dnů ode dne doručení návrhu.
- (2) Pokud jmenovaný znalec porušuje zvláště závažným způsobem své povinnosti, může kterýkoliv společník podle § 85 odst. 1 navrhnout, aby soud znalce odvolal a jmenoval nového.
- (3) Ovládaná osoba poskytne znalci potřebnou součinnost pro vypracování znaleckého posudku, zejména mu bez zbytečného odkladu na své náklady poskytne všechny potřebné podklady a informace ve formě požadované znalcem; tuto povinnost uloží soud ovládané osobě v rozhodnutí o jmenování znalce.
- (4) Znalec vypracuje znalecký posudek ve lhůtě uvedené v rozhodnutí soudu o jmenování znalce, jinak do 3 měsíců od svého jmenování. Neposkytne-li ovládaná osoba znalci potřebné podklady, běží tato lhůta až od jejich poskytnutí. Znalecký posudek přezkoumávající zprávu o vztazích uloží znalec do sbírky listin a doručí ostatním účastníkům řízení.

IV. Důvody protiústavnosti napadené úpravy

a) *Obecně*

13. V řízení vedeném u Krajského soudu v Brně se jedná o návrh na jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích ve smyslu § 85 odst. 1 z. o. k. Proto měl Krajský soud v Brně použít § 86 odst. 1 věty třetí z. o. k. a o návrhu na zahájení řízení rozhodnout do 15 dnů ode dne doručení návrhu.
14. Krajský soud v Brně však dospěl k závěru, že ustanovení § 86 odst. 1 věty třetí z. o. k., které soudu ukládá, aby o návrhu na jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích rozhodl do 15 dnů ode dne doručení návrhu na zahájení řízení, je v rozporu s ústavním pořádkem. Proto Krajský soud v Brně postupoval podle článku 95 odst. 2 Ústavy České republiky ve spojení s § 109 odst. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen Shodu s prvopisem potvrzuje Michaela Tahalová.

„o. s. ř.“); tedy tak, že řízení usnesením ze dne 2. 1. 2026, č. j. 62 Nc 6003/2025-40, přerušil a věc tímto podáním předkládá Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení § 86 odst. 1 věty třetí z. o. k.

b) *K povaze řízení o jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích*

15. Podle závěrů ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu je zpráva o vztazích mezi propojenými osobami jedním z prostředků ochrany společníků a zprostředkovaně i věřitelů obchodní korporace, která je ovládanou osobou. Údaje uvedené ve zprávě umožňují společníkům, jakož i dalším osobám (zejména věřitelům obchodní korporace), zjistit, zda obchodní korporace neutrpěla v důsledku ovládnání újmu a zda případná újma byla včas uhrazena. Přitom platí, že – aby tato ochrana byla účinná – musí mít společníci ovládané osoby možnost ověřit, zda je zpráva zpracovaná obchodní korporací úplná a pravdivá. Proto zákon umožňuje přezkum obsahu zprávy nezávislým znalcem. Informace z posudku znalce pak mohou společníkům sloužit jako základ pro uplatnění některých nároků, které jim jako společníkům obchodní korporace přísluší. Právo navrhnout přezkum zprávy o vztazích je tedy zejména nástrojem ochrany (menšinových) společníků, jehož smyslem je především kompenzace jejich informačního deficitu. K tomu srov. zejména usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2021, sp. zn. 27 Cdo 2515/2020, odst. 33, ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 27 Cdo 451/2020, odst. 42, ze dne 29. 2. 2024, sp. zn. 27 Cdo 2163/2023, odst. 34, ze dne 20. 8. 2024, sp. zn. 27 Cdo 1429/2024, odst. 29, nebo ze dne 19. 6. 2025, sp. zn. 27 Cdo 2745/2024, odst. 29, při výkladu právní úpravy účinné do 31. 12. 2013 již usnesení Nejvyššího soudu dne 15. 4. 2008, sp. zn. 29 Odo 1522/2006, ze dne 28. 3. 2013, sp. zn. 29 Cdo 799/2012, nebo ze dne 17. 12. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3701/2012.
16. Tyto závěry ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu Krajský soud v Brně plně respektuje a zcela se s nimi ztotožňuje.
17. Krajský soud v Brně dále souhlasí s tím, že jednotlivá soudní řízení, která slouží k ochraně práv menšinových společníků či akcionářů kapitálových společností, jsou ze strany zákonodárce vystavěna ve vzájemném systému, v jehož rámci se vychází z předpokladu, že budou některá z těchto řízení – typově – projednávána s vyšší mírou rychlosti, a jiná nikoli [k tomu ve vztahu k řízení o poskytnutí informací podle § 156 odst. 2 z. o. k. srov. *Flidr*, Prekluze informačních práv společníka s. r. o. a povinnost společnosti opatřit si společníkem požadovanou informaci (současně kritická glosa k rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 1385/2022), *Obchodněprávní revue*, 2023, č. 2, s. 80].
18. Nelze pochybovat o tom, že přezkum zprávy o vztazích ztrácí s delším časovým odstupem význam, což je dáno tím, že se již informace získané přezkumem zprávy zpravidla nemohou stát podkladem pro uplatnění „navazujících“ práv společníků (srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 2515/2020, odst. 35). To zákonodárce vyjádřil – mimo jiné – tím, že v § 85 odst. 3 z. o. k. stanovil roční prekluzivní lhůtu k uplatnění návrhu na jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích, po jejímž marném uplynutí se již nelze jmenování znalce po přezkumu zprávy o vztazích úspěšně domáhat. Krajský soud v Brně tedy vnímá, že řízení o jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích patří k těm soudním řízením, která mají být – v zákonném systému soudní ochrany práv menšinových společníků a akcionářů – projednávána tak, aby bylo možné dosáhnout soudního rozhodnutí v co možná nejkratším časovém úseku.
19. Podle mínění Krajského soudu v Brně však ani právě popsany zájem na urychleném projednávání návrhů na jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích není s to legitimizovat požadavek, aby soud o návrhu na jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích rozhodoval do 15 dnů od doručení návrhu, jak to stanoví § 86 odst. 1 věta třetí z. o. k. Je tomu tak proto, že dodržením požadavku na (*meritorně*) rozhodnutí do 15 dnů od doručení návrhu na zahájení řízení o jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích, by došlo k porušení článku 37 odst. 3 Listiny, resp. článku

96 Ústavy České republiky, jakož i článku 38 odst. 2 Listiny, a k zásahu do práva na spravedlivý proces ve smyslu článku 36 odst. 1 Listiny, resp. článku 6 odst. 1 Úmluvy.

c) K faktické nemožnosti účastníky řízení řádně předvolat k jednání a jednání bezvadně uskutečnit

20. Řízení o jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích je projednáváno v režimu zákona č. 293/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „z. ř. s.“) (srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 451/2020, odst. 54). Jde o jedno z řízení o některých otázkách týkajících se právnických osob (§ 85 až 92 z. ř. s.), konkrétně o řízení o jmenování znalce v řízení o některých otázkách týkajících se právnických osob ve smyslu § 3 odst. 2 písm. c) bod 1 z. ř. s., resp. o řízení o jmenování znalce ve smyslu § 85 písm. c) z. ř. s.
21. Aby soud mohl věcně posoudit důvodnost návrhu na zahájení řízení o jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích, a tedy i rozhodnout o věci samé, je nejprve zapotřebí učinit závěr o skutkovém stavu, tedy zhodnotit, která z tvrzení účastníků řízení měl soud za prokázaná a která nikoli. Přitom je nutné aktivní legitimaci kvalifikovaného společníka či akcionáře vázat nikoli na jeho subjektivní přesvědčení či pocit, že zpráva o vztazích není vypracována řádně, ale na objektivní (navrhujícím společníkem či akcionářem v návrhu tvrzené a dokladané) nedostatky (vady) zprávy o vztazích, jež zakládají důvodné pochybnosti o jejím řádném vypracování (srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 451/2020, odst. 53). Proto ze strany soudu není (nemůže být) posouzení návrhu na jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích pouze „formální kontrolou“ jejích základních náležitostí či nezbytných tvrzení. K závěru o (zjištěném) skutkovém stavu, tedy k hodnocení jednotlivých tvrzení účastníků řízení, lze přitom přistoupit jedině s odkazem na provedené dokazování.
22. Podle § 122 o. s. ř. ve spojení s § 1 odst. 3 z. ř. s. soud provádí dokazování zásadně při jednání. To platí i pro řízení o jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích (srov. § 19 z. ř. s.).
23. Výjimku přitom nestanoví ani § 89 z. ř. s., neboť ve věcech uvedených v § 85 z. ř. s. není třeba nařizovat jednání pouze, neprovádí-li soud dokazování. V řízení o jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích se však dokazování provádí. To se ostatně nepřímo podává i z ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu, který na tom, aby se při jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích jednání konalo, trvá v odvolacím řízení (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 2515/2020, odst. 42–44, nebo sp. zn. 27 Cdo 451/2020, odst. 60–62). Obstát nemůže ani případný odkaz na § 115a o. s. ř.; tedy možnost, že by soud vyzval účastníky řízení, aby se vyjádřili, zda souhlasí s tím, aby ve věci bylo soudem rozhodnuto bez nařízení jednání, na základě účastníky předložených listinných důkazů (podle § 115a o. s. ř.). Užití § 115a o. s. ř. je totiž v řízeních podléhajících zákonu o zvláštních řízeních soudních vyloučeno § 19 z. ř. s. (k tomu výslovně důvodová zpráva k návrhu § 19 z. ř. s., sněmovní tisk číslo 931, Poslanecká sněmovna, 6. volební období, 2010–2013, s. 127). Navíc nemusí být rozhodování na základě účastníky předložených listinných důkazů dostačující. I v řízeních o jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích tak (má-li být prováděno dokazování) musí být nařízeno jednání.
24. Podle § 115 o. s. ř. ve spojení s § 1 odst. 3 z. ř. s. přitom platí, že předseda senátu nařídí k projednání věci samé jednání, k němuž předvolá účastníky a všechny, jejichž přítomností je třeba, resp. že předvolání musí být účastníkům doručeno tak, aby měli dostatek času k přípravě, zpravidla nejméně 10 dnů přede dnem, kdy se jednání má konat, pokud nepředcházelo přípravné jednání. A právě v tomto bodě dochází k první kolizi požadavku § 86 odst. 1 věty třetí z. o. k. (na rozhodnutí o návrhu na jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích do 15 dnů) s ústavním pořádkem. Účastníkem řízení o jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích totiž není jen navrhovatel, ale i ovládaná osoba (obchodní korporace) a znalec (podle § 86 odst. 1 věty druhé z. o. k.). Při zachování 15denní lhůty stanovené § 86 odst. 1 větou třetí z. o. k. přitom fakticky není možné účastníky řízení řádně předvolat, a tudíž ani jednání bezvadně uskutečnit (k tomu v literatuře

Shodu s prvopisem potvrzuje Michaela Tahalová.

obdobně Černá/Krabec, Ke znaleckému přezkumu zprávy o vztazích mezi propojenými osobami, Obchodněprávní revue, 2017, č. 6, s. 170-176, kteří označují možnost nařídit jednání za „spíše teoretickou“).

25. Ovládané osobě a znalci by bylo s předvoláním třeba doručit i návrh na zahájení řízení, a tak by bylo nutné jim tyto písemnosti doručit do vlastních rukou (ve smyslu § 49 a § 79 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 1 odst. 3 z. ř. s.). I kdyby však předvolání nebylo doručováno do vlastních rukou, je třeba počítat s tím, že ovládané osobě (obchodní korporaci) a znalci budou předvolání zpravidla doručována do jejich datových schránek. Písemnost tak sice bude dodána v zásadě bezprostředně po odeslání ze strany soudu, v úvahu je však třeba vzít, že nepřihlásí-li se ovládaná osoba či znalec do svých datové schránky, nastoupí *fikce* doručení teprve 10. dnem ode dne, kdy byla písemnost připravena k vyzvednutí (§ 17 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů). K tomu je třeba připočítat dostatečný časový úsek k přípravě účastníků na jednání, který má činit zpravidla nejméně 10 dnů (ve smyslu § 115 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 1 odst. 3 z. ř. s.). I kdyby tak soud nařídil jednání v den, kdy mu byl návrh na zahájení řízení o jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích doručen, a i kdyby v týž den odeslal účastníkům předvolání (což je ve skutečnosti nereálné), nebylo by možné zajistit, že dojde ke včasnému předvolání účastníků a že jednání bude možné bezvadně uskutečnit; a tedy o návrhu na jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích v 15denní lhůtě rozhodnout.
26. Argumentovat pak nelze ani tím, že 10denní lhůta stanovená v § 115 odst. 2 o. s. ř. je uvozena slovem „zpravidla“, a tak ji v odůvodněných případech – tedy i v řízeních o jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích – lze zkrátit. Je tomu tak proto, že 10denní lhůta stanovená § 115 odst. 2 o. s. ř. neslouží jen k tomu, aby se o nařízeném jednání účastník řízení dozvěděl a měl možnost odpovídajícím způsobem upravit svůj plánovaný program. Smyslem této lhůty je bezesporu také to, aby se účastník řízení na jednání mohl řádně připravit (což se ostatně podává z výslovné dikce § 115 odst. 2 o. s. ř.), popřípadě aby si mohl zajistit kvalifikované zastoupení (k tomu například Jirsa In: Jirsa/Doležal/Vojtek/Petr/Havlíček a kol., Občanské soudní řízení: soudcovský komentář, Kniha I, § 115). V poměrech řízení o jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích je přitom význam 10denní lhůty stanovené § 115 odst. 2 o. s. ř. zvýrazněn tím, že by k zachování 15denní lhůty musel být spolu s předvoláním doručován i návrh na zahájení řízení. Lhůta pro přípravu na první jednání by tak splývala se lhůtou k vyjádření ve věci. Jakékoli zkrácení 10denní lhůty stanovené v § 115 odst. 2 o. s. ř. je tudíž nemyslitelné, neboť by jím bylo výrazně omezeno právo účastníků řízení (zejména ovládané osoby) na formulaci svých stanovisek.
27. Za popsané situace by tak soudu – aby dodržel 15denní lhůtu stanovenou § 86 odst. 1 větu třetí z. o. k. – nezbývalo než o návrhu na zahájení řízení rozhodnout, aniž by ve věci (bez zákonné opory) nařizoval jednání, což platí i v nyní posuzované věci (v řízení vedeném u Krajského soudu v Brně). To je však postupem, který se podle mínění Krajského soudu v Brně přičí ústavnímu pořádku, neboť by docházelo k porušení článku 38 odst. 2 Listiny, resp. článku 6 odst. 1 Úmluvy, podle nichž má každý právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům (k tomu srov. již nálezy Ústavního soudu ze dne 10. 1. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 30/95, ze dne 2. 2. 1999, sp. zn. I. ÚS 8/98, nebo například nálezy ze dne 9. 6. 1998, sp. zn. I. ÚS 310/97, nebo ze dne 17. 7. 2002, sp. zn. II. ÚS 145/02).
- d) *K faktické nemožnosti slyšet všechny účastníky řízení*
28. I kdyby však Krajský soud v Brně připustil, že v řízení o jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích není třeba nařizovat jednání, bude požadavek § 86 odst. 1 věty třetí z. o. k. na rozhodnutí o návrhu na jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích do 15 dnů ode dne doručení návrhu na zahájení řízení způsobovat (jako druhou kolizi s ústavním pořádkem) rozpor s článkem 37 odst. 3 Listiny, resp. článkem 96 odst. 1 Ústavy České republiky, podle nichž jsou si všichni Shodu s prvopisem potvrzuje Michaela Tahalová.

- účastníci řízení rovni a mají před soudem rovná práva, resp. zásah do práva na spravedlivý proces ve smyslu článku 36 odst. 1 Listiny, popřípadě ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy.
29. Právo na spravedlivé řízení (resp. právo na spravedlivý proces) zahrnuje i právo účastníků řízení předkládat svá stanoviska, která považují za významná pro posouzení věci. Vzhledem k tomu, že Úmluva i Listina mají chránit konkrétní a efektivní práva, nikoli práva teoretická či iluzorní, lze zmíněné právo považovat za efektivní pouze tehdy, jsou-li stanoviska účastníků opravdu předmětem soudního přezkumu. Na soud je tak kladena zejména povinnost zkoumat argumenty a návrhy důkazů předložené stranami, a to tak aby vyhověl – jak je to jen možné – požadavku rovnosti zbraní. To implikuje povinnost poskytnout každé ze stran přiměřenou možnost uplatnit své argumenty za podmínek, které jí citelně neznevýhodňují vůči protistraně (srov. za všechny například nálezy Ústavního soudu ze dne 5. 1. 2005, sp. zn. IV. ÚS 201/04, ze dne 11. 11. 2009, sp. zn. IV. ÚS 560/08, odst. 15, nebo ze dne 5. 9. 2017, sp. zn. II. ÚS 1096/17, odst. 10).
 30. Nadto mají strany jakéhokoli sporu legitimní právo očekávat, že budou dotázány, zda si přejí vyjádřit se k určité listině, neboť kontradiktornost se vztahuje nejen na dokazování (jak plyne z článku 38 odst. 2 Listiny), zahrnuje i právo být seznámen s každým podáním či stanoviskem, která mohou ovlivnit rozhodnutí soudu, a mít šanci se k nim vyjádřit (rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Janáček proti České republice* ze dne 2. 2. 2023, stížnost č. 9634/17, bod 46, či v rozhodovací praxi Ústavního soudu srov. například nálezy ze dne 28. 11. 2023, sp. zn. III. ÚS 1670/23, odst. 38, ze dne 15. 5. 2024, sp. zn. IV. ÚS 400/24, odst. 15, ze dne 12. 11. 2025, sp. zn. IV. ÚS 1491/25, odst. 18, nebo ze dne 18. 12. 2025, sp. zn. III. ÚS 3088/25, odst. 33).
 31. S právě uvedenými závěry je přitom napadené ustanovení § 86 odst. 1 věty třetí z. o. k. v rozporu. Lhůta stanovená v § 86 odst. 1 větě třetí z. o. k. totiž neposkytuje dostatečný časový prostor pro to, aby mohli všichni účastníci řízení (zejména ovládaná osoba) formulovat svá stanoviska, která považují za významná pro posouzení věci. Pokud by totiž soud měl o návrhu na jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích rozhodnout do 15 dnů od doručení, musel by účastníkům řízení (zejména ovládané osobě) stanovit lhůtu k písemnému vyjádření ve věci [§ 114a odst. 2 písm. a) ve spojení s § 1 odst. 3 z. ř. s.], v řádu nízkých jednotek dnů. Takový postup by však účastníkům řízení (zejména ovládané osobě) fakticky znemožňoval na návrh na zahájení řízení kvalifikovaně reagovat, což by bylo samo o sobě v rozporu s právem dotčených účastníků řízení (zejména ovládané osoby) na spravedlivý proces.
 32. Významné je přitom nejen procesní stanovisko ovládané osoby, ale i procesní stanovisko znalce. Pro případ, že soud návrhu na jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích vyhoví, totiž znalci zákonodárce stanovil (nerozhodne-li soud jinak) relativně krátkou (3měsíční) lhůtu k vypracování znaleckého posudku (§ 86 odst. 4 z. o. k.). Právě o toto zákonné ustanovení je přitom nezbytné opřít *teleologický* základ rozhodnutí zákonodárce přiznat znalci (poměrně *atypicky*) postavení „*plnobodnatého*“ účastníka řízení (§ 86 odst. 1 věta druhá z. o. k.); nikoli jen osoby zúčastněné na řízení (jak tento pojem v kontextu civilního soudního řízení vymezují například *Lavický/Dobrovůlná/Dvořák*, Civilní právo procesní, Brno: Česká společnost pro civilní právo procesní, 2023, s. 91). Vypracování znaleckého posudku v zákonné 3měsíční lhůtě může být mimo časové možnosti znalce, a tak musí být i jemu přiznána možnost alespoň v základní rovině formulovat své procesní stanovisko. Tedy vyjádřit se přinejmenším k tomu, zda je v jeho časových možnostech znalecký posudek v „*podpírné*“ zákonné lhůtě vypracovat. Vyjádření znalce přitom může zahrnovat i jiná relevantní sdělení (například *ex ante* deklarovanou podjatost ve vztahu ovládané osobě či zjevnou nehospodárnost nákladů přezkumu daným znalcem ve smyslu usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 451/2020, odst. 45).
 33. Přehlédnout přitom nelze ani to, že pro podání návrhu na zahájení řízení stanovil zákonodárce kvalifikovanému společníkovi či akcionáři (v § 85 odst. 3 z. o. k.) lhůtu 1 roku ode dne, kdy se společník či akcionář o obsahu zprávy o vztazích dozvěděl nebo mohl dozvědět způsobem Shodu s prvopisem potvrzuje Michaela Tahalová.

podle § 84 odst. 1 z. o. k. Pokud by tedy soud zbylým účastníkům řízení (zejména ovládané osobě) stanovil lhůtu k písemnému vyjádření ve věci v řádu nízkých jednotek dnů, byli by tyto účastníci řízení oproti navrhovateli disproporčně znevýhodněni, což by nade vše pochybnost kolidovalo s požadavkem na rovnost zbraní účastníků řízení, který je zahrnován pod článek 37 odst. 3 Listiny, resp. článkem 96 odst. 1 Ústavy České republiky, podle nichž jsou si všichni účastníci řízení rovni a mají před soudem rovná práva (k tomu srov. například nálezy Ústavního soudu ze dne 5. 9. 2017, sp. zn. IV. ÚS 2690/15, odst. 63, a judikaturu v něm citovanou).

34. To je ostatně dobře patrné i v nyní projednávané věci (v řízení vedeném u Krajského soudu v Brně). Návrh navrhovatelky na zahájení řízení byl Krajskému soudu v Brně doručen 19. 12. 2025. I kdyby Krajský soud v Brně zbylé účastníky řízení vyzval k vyjádření již 19. 12. 2025 a i kdyby si zbylí účastníci řízení tuto výzvu též den vyzvedli, mohl by jim soud poskytnout lhůtu nejvýše 14 dní (aby si ponechal 15. den na rozhodnutí), která by skončila v pátek 2. 1. 2026. Přehlédnout přitom nelze, že takto stanovená 14denní lhůta by zahrnovala 2 víkendy a 4 dny státních svátků (tedy celkem 8 dnů pracovního klidu), a tak by tato lhůta dávala prostor 6 pracovních dnů. Sama navrhovatelka přitom v návrhu na zahájení řízení uvádí, se „*poprvé nabyt[á] vědomost o tom, že existuje jakási zpráva o vztazích za rok 2024*“ dne 17. 6. 2025. Navrhovatelka tedy (podle svých tvrzení) mohla pro přípravu návrhu na zahájení řízení využít lhůtu zhruba 6 měsíců; zatímco Krajskému soudu v Brně by – proto, aby dodržel lhůtu stanovenou v § 86 odst. 1 věty třetí z. o. k. – musel zbylým účastníkům poskytnout k vyjádření lhůtu 6 pracovních dnů. Návrh na zahájení řízení přitom v projednávané věci není jen podáním na ustáleném vzoru, na který by bylo možné reagovat „*formulářově*“. To navíc za (fakticky nereálného) předpokladu, že bude výzva k vyjádření vypravena v zásadě ihned po podání návrhu na zahájení řízení a že bude tato výzva účastníkům řízení v zásadě ihned doručena. O návrhu na zahájení řízení by tak Krajský soud v Brně rozhodoval buďto zcela bez slyšení všech účastníků řízení, anebo by byla daná možnost k vyjádření pouze formální. V obou případech by se jednalo o postup příčí se ústavnímu pořádku.
35. Krajský soud v Brně nepřehlédl, že tuzemská úprava přezkumu zprávy o vztazích má svůj předobraz v § 315 německého akciového zákona (AktG), k čemuž se při bližší specifikaci náležitostí zprávy o vztazích přihlásil i Nejvyšší soud (srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 2163/2023, odst. 37). Rozhodnutí o návrhu na jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích bez slyšení společnosti (ovládané osoby) přitom nemá v německé úpravě obdobu. Německá odborná literatura je při výkladu § 315 AktG jednotná v tom, že se v řízení o návrhu na jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích – i přes absenci výslovného odkazu – použije § 142 odst. 5 AktG, a tak má být před vydáním rozhodnutí slyšena mimo jiné i společnost (srov. například *Altmeyden* In: Goette/Habersack/Kalss a kol., *Münchener Kommentar zum Aktiengesetz*, Band 3, 6. vyd., München: C. H. Beck, 2023, § 315, marg. č. 24, *Habersack* In: Emmerich/Habersack a kol., *Aktien- und GmbH-Konzernrecht*, 10. vyd., München: C. H. Beck, 2022, § 315, marg. č. 14, *Krieger* In: Hoffmann-Becking a kol., *Münchener Handbuch des Gesellschaftsrechts*, Band 4, 5. vyd., München: C. H. Beck, 2020, § 70, marg. č. 125, nebo *Müller* In: Stülz/Veil a kol., *AktG: On-line Grosskommentar*, C. H. Beck, stav k 1. 1. 2025, § 315, marg. č. 10). Ani ve srovnání se zahraniční předlohou české právní úpravy tak není možnost jmenovat znalce pro přezkum zprávy o vztazích bez toho, že by byly slyšeny všechny strany, obhajitelná.
36. Závěrem má Krajský soud v Brně za potřebné dodat, že nepřehlédl ani novelizaci § 86 odst. 1 věty třetí z. o. k. zákonem č. 33/2020 Sb., kterou byla vypuštěna dřívější fikce schválení navrženého znalce pro případ nedodržení 15denní lhůty. K tomu zákonodárce v důvodové zprávě k návrhu zákona č. 33/2020 Sb. (sněmovní tisk číslo 207, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021, s. 135) uvedl: „*Navrhovaná změna odstavce 1 reaguje na stávající nejistotu ohledně jmenování znalce formou fikce; není zřejmé, zda byl znalec jmenován, či nikoli. Napříště se proto navrhuje stanovit, aby vždy Shodu s prvopisem potvrzuje Michaela Tahalová.*

o jmenování znalce musel rozhodnout soud, a to do 15 dnů ode dne doručení návrhu.“ Na výše podaných důvodech protiústavnosti napadené části § 86 z. o. k. tak nic nemění ani novelizace zákonem č. 33/2020 Sb., neboť se z důvodové zprávy k návrhu zákona č. 33/2020 Sb. podává úmysl zákonodárce (i pro poměry právní úpravy účinné od 1. 1. 2021) setrvat na požadavku, aby soudy o návrzích na jmenování znalců pro přezkum zprávy o vztazích (*meritorně*) rozhodovaly v 15denní lhůtě.

37. To vše vedlo Krajský soud v Brně k závěru, že i kdyby v řízení o jmenování znalce pro přezkum zprávy o vztazích k rozhodnutí věci nebylo třeba nařizovat jednání, znemožňovala by 15denní lhůta stanovená § 86 odst. 1 větou třetí z. o. k. dostát požadavkům článku 37 odst. 3 Listiny, resp. článku 96 odst. 1 Ústavy České republiky, podle nichž jsou si všichni účastníci řízení rovni a mají před soudem rovná práva, resp. požadavku na rovnost zbraní ve smyslu článku 36 odst. 1 Listiny, popřípadě článku 6 odst. 1 Úmluvy.

V. Shrnutí a závěrečný návrh

38. Krajský soud v Brně měl v nyní projednávané věci použít § 86 odst. 1 věty třetí z. o. k. a o návrhu na zahájení řízení rozhodnout do 15 dnů ode dne doručení návrhu. Přitom dospěl k závěru (aniž by předjímal výsledek řízení, které je u něj vedeno; tedy aniž se zabýval důvodností návrhu na zahájení řízení), že ustanovení § 86 odst. 1 věty třetí z. o. k. je v rozporu s ústavním pořádkem.
39. Proto Krajský soud v Brně postupoval podle článku 95 odst. 2 Ústavy České republiky ve spojení s § 109 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Řízení vedené před Krajským soudem v Brně usnesením ze dne 2. 1. 2026, č. j. 62 Nc 6003/2025-40, přerušil a věc (tímto) předkládá Ústavnímu soudu s návrhem, aby Ústavní soud rozhodl následovně:

Ustanovení § 86 odst. 1 věty třetí zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 33/2020 Sb., jež zní: „O návrhu na jmenování znalce rozhodne soud do 15 dnů ode dne doručení návrhu.“, se ruší dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů.

Radek Ruban v.r.
samosoudce